

POSTANOWIENIE

Dnia 17 października 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania T. S.A. w likwidacji
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych [...] Oddziałowi w Warszawie
z udziałem D. M., R. R. i J. C.
o podleganie ubezpieczeniom społecznym i podstawę wymiaru składek na
ubezpieczenia społeczne i ubezpieczenie zdrowotne,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 17 października 2024 r.,
skargi kasacyjnej organu rentowego od wyroku Sądu Apelacyjnego w Warszawie
z dnia 12 lutego 2024 r., sygn. akt III AUa 2016/22,

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od organu rentowego na rzecz odwołującej się
tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego kwotę 240 zł
(dwieście czterdzieści) z ustawowymi odsetkami za czas po
upływie tygodnia od dnia doręczenia zobowiązanemu orzeczenia
do dnia zapłaty.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Warszawie wyrokiem z dnia 12 lutego 2024 r., oddalił
apelację organu rentowego od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia
12 maja 2022 r.

Trzema decyzjami z dnia 19 lutego 2019 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdził odpowiednio, że ubezpieczeni: D. M., R. R. oraz J. C. podlegają obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu w okresach wymienionych w decyzjach jako pracownicy u płatnika składek T. S.A. z siedzibą w W., ustalając następnie podstawy wymiaru składek wymienionym ubezpieczonym. Organ rentowy wskazał, że w okresach wskazanych w decyzji ubezpieczeni zawierali z T. S.A. umowy cywilnoprawne, nazwane umowami o dzieło, mające cechy umów o pracę.

Sąd Okręgowy ustalił, że ubezpieczeni jako wykonawcy zawierali z odwołującą się spółką (jako zamawiającą) szereg umów o dzieło, których przedmiotem było wykonywanie szeregu czynności związanych z produkcją programów telewizyjnych płatnika (organizacja lub kierowanie produkcją, realizowanie zdjęć lub operowanie kamerą). Uwzględniając odwołania, Sąd stwierdził, że z materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie nie wynika, aby ubezpieczeni wykonywali czynności na rzecz płatnika w rygorach charakterystycznych dla stosunku pracy. Sąd wskazał, że w spornych umowach brak jest elementu podporządkowania co do sposobu świadczenia pracy ani obciążenia płatnika ryzykiem braku wykonania dzieła. Ubezpieczeni mogli odmówić pracy w konkretnym dniu i czasie, tym samym kształtować swój czas pracy, a także korzystać ze sprzętu płatnika lub własnego. Płatnik nie mógł stosować wobec ubezpieczonych kar porządkowych przewidzianych w Kodeksie pracy. Ubezpieczonym nie płacono za korzystanie ze zwolnień lekarskich i urlopów, zaś ich wynagrodzenie było uzależnione od wykonania dzieła, jego akceptacji przez płatnika oraz różnych stawek określonych w kosztorysach audycji.

Sąd Apelacyjny oddalając apelację płatnika stwierdził, że skarżący zarzucając naruszenie art. 233 k.p.c. poprzestał jedynie na własnej ocenie okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy opartej na wybiórczo przytoczonej treści zeznań świadków oraz treści dokumentu w postaci Instrukcji określającej procedury i standardy produkcyjne obowiązujące u płatnika.

Zaskarżając wyrok w całości, organ rentowy zarzucił naruszenie przepisów prawa materialnego i procesowego, to jest art. 327¹ § 1 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c., a także art. 627 k.c. i art. 6 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 13 października 1998 r.

o systemie ubezpieczeń społecznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2024 r., poz. 497 ze zm., dalej jako „ustawa systemowa”) w zw. z art. 22 § 1, art. 22 § 1² k.p.

Przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej uzasadniono oczywistą zasadnością skargi kasacyjnej. Ma ona wynikać z pominięcia przez Sąd Apelacyjny, że w okolicznościach sprawy zarówno współpracownicy jak i pracownicy wykonywali swoją pracę w tym samym miejscu i czasie wskazanym przez płatnika, używając tego samego sprzętu, pracując razem w zespole, a efekt ich pracy był oceniany przez reżysera/kierownika produkcji bądź w procesie kołaudacji. Skarżący przyznał, że praca operatora dźwięku czy kamery nosi pewne znamiona pracy twórczej, jednakże jego zdaniem Sąd Apelacyjny w ogóle nie wyjaśnił dlaczego jedni operatorzy pracują na podstawie umowy o pracę, a inni na podstawie umowy o dzieło.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną odwołująca się spółka wniosła o odmowę przyjęcia skargi do rozpoznania; ewentualnie wniosła o jej oddalenie oraz o zasądzenie od organu rentowego na rzecz płatnika kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm prawem przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Wniesiona w rozpoznawanej sprawie skarga kasacyjna nie jest oczywiście uzasadniona. Ujęta w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. przesłanka ma miejsce wtedy, gdy zasadność podniesionych w niej zarzutów wynika *prima facie*, bez głębszej analizy prawnej. Dotyczy to więc jedynie uchybień przepisom prawa materialnego albo procesowego, zarzucanym sądowi drugiej instancji, o charakterze elementarnym,

polegających w szczególności na oparciu rozstrzygnięcia na wykładni przepisu oczywiście sprzecznej z jednolitą i ugruntowaną jego wykładnią przyjmowaną w orzecznictwie i nauce prawa, na zastosowaniu przepisu, który już nie obowiązywał, względnie na oczywiście błędnym zastosowaniu określonego przepisu w ustalonym stanie faktycznym (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 6 listopada 2015 r., IV CSK 263/15, LEX nr 1940571). W rozpoznawanej sprawie żadna taka okoliczność nie miała miejsca. Oczywiście jest przy tym tylko to, co można dostrzec bez potrzeby głębszej analizy, czy przeprowadzenia dłuższych badań lub dociekań. Zarzucane uchybienia muszą zatem mieć kwalifikowany charakter i być dostrzegalne w sposób oczywisty dla przeciętnego prawnika (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 grudnia 2000 r., V CKN 1780/00, OSNC 2001 nr 3, poz. 52; z dnia 22 marca 2001 r., V CZ 131/00, OSNC 2001 nr 10, poz. 156).

W serii analogicznych sporów między tymi samymi stronami, Sąd Najwyższy wyjaśniał organowi rentowemu, że wskazywana w uzasadnieniu rzekoma oczywistość skargi kasacyjnej polegająca na jednoczesnym wykonywaniu podobnej pracy przez osoby zatrudnione w ramach stosunku pracy oraz na kontraktach cywilnych w tychże sporach nie występuje (zob. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 12 lipca 2023 r., II USK 270/22, LEX nr 3580369; z dnia 2 sierpnia 2023 r., II USK 271/22, LEX nr 3592104; z dnia 9 sierpnia 2023 r., II USK 467/22, LEX nr 3592169; z dnia 27 września 2023 r., II USK 304/22, LEX nr 3608103; z dnia 6 grudnia 2023 r., II USK 486/22, LEX nr 3635772; z dnia 10 stycznia 2024 r., II USK 95/23, LEX nr 3653016). Należy potwierdzić trafność przytoczonych rozstrzygnięć i jednocześnie stwierdzić, że podobnie jak miało to miejsce w przytoczonych sprawach, również w niniejszej skardze twierdzenia skarżącego w swojej istocie zmierzają do podważenia dokonanych ustaleń faktycznych w oparciu, o które rozstrzygał Sąd drugiej instancji.

Zgodnie z kluczowymi dla sprawy ustaleniami Sądu Apelacyjnego za zaklasyfikowaniem każdej spośród spornych umów jako umowy o dzieło przesądzał szereg okoliczności. Z perspektywy wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania kluczowe jest stwierdzenie Sądu, że potwierdzenie (w rozumieniu potocznym, a nie prawnym), iż ubezpieczeni wykonywali „taką samą pracę” jak pracownicy zatrudnieni na podstawie stosunku pracy nie oznacza, że wykonywali ją

na takich samych zasadach, przy tożsamym statusie jak osoby zatrudnione na podstawie stosunku pracy, skoro zebrany w sprawie materiał dowodowy wyraźnie temu przeczy.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że jeżeli umowa ma cechy umowy o pracę oraz umowy cywilnej, to decyduje ustalenie, które cechy przeważają (wyroki z 20 marca 1965 r., III PU 28/64, z 18 czerwca 1998 r., I PKN 191/98, z 14 września 1998 r., I PKN 334/98, z 28 października 1998 r., I PKN 416/98, z 7 marca 2006 r., I PK 146/05, z 9 lipca 2008 r., I PK 315/07; z 11 września 2013 r., II PK 372/12, OSNP 2014 nr 6, poz. 80; OSP 2015 nr 1, poz. 8; z 16 maja 2019 r., II PK 27/18, OSNP 2020 nr 5, poz. 43).

Rozstrzygając w ustalonym stanie faktycznym Sąd Apelacyjny przywołał w tej materii właściwe orzecznictwo Sądu Najwyższego, na podstawie którego wyciągnął prawidłowe wnioski, uznając że zawarte umowy w przeważającej mierze charakteryzują się cechami właściwymi dla umów o dzieło.

Wobec powyższego twierdzenia skarżącego, że wykonywana przez ubezpieczonych praca tożsama była z pracą innych osób zatrudnionych w ramach stosunku pracy nie mają poparcia w ustalonym stanie faktycznym, który nie może być podważany na etapie kasacyjnym również na etapie przedsądu, ze względu na związanie Sądu Najwyższego ustaleniami stanu faktycznego, na którym oparto zaskarżony wyrok (art. 398³ § 3 k.p.c.).

Ze względu na powyższe argumenty, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach orzeczono na podstawie art. 98 § 1 k.p.c.

[SOP]

[a.ł.]